

**WARUNKI PRACY I WYPADKI PRZY PRACY
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
W 2013 R.**

**INFORMACJA
SYGNALNA**

WARUNKI PRACY

Warunki pracy są istotnym elementem determinującym skalę zagrożeń i rodzaje środków podejmowanych w profilaktycznych działaniach, które wspomagają prowadzenie odpowiedniej polityki w zakresie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawę opracowania dotyczącego warunków pracy stanowi sprawozdawczość o warunkach pracy, wprowadzona rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2012 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2013 r. (Dz.U. 2012.1391 z późn. zm.).

TABL. 1. ZBIOROWOŚĆ OBJĘTA BADANIEM W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba zatrudnionych w zakładach		
	objętych badaniem	w których w ciągu roku zagrożenia	
		nie wystąpiły	wystąpiły
OGÓŁEM.....	303831	199742	104089
sektor publiczny.....	64041	38355	25686
sektor prywatny.....	239790	161387	78403
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	2315	2174	141
Przemysł.....	158190	93638	64552
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	133735	84007	49728
Budownictwo.....	15489	13274	2215
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	51526	36608	14918
Transport i gospodarka magazynowa.....	18766	12081	6685
Informacja i komunikacja.....	5191	5163	28
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	2269	2099	170
Administrowanie i działalność wspierająca.....	3245	2937	308
Edukacja.....	11517	2665	8852
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	35029	28809	6220
Pozostała działalność usługowa.....	294	294	-

W 2013 r. w województwie łódzkim badaniem warunków pracy objętych było 303,8 tys. osób. Liczba osób zatrudnionych w zakładach, w których wystąpiły jakiekolwiek zagrożenia w 2013 r. wyniosła 104,1 tys. osób, co stanowiło 34,3% badanej zbiorowości, z czego 49,7 tys. osób (47,8%) zatrudnionych było w zakładach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w roku 2013 w porównaniu z rokiem 2012 zmniejszyła się o 0,3% do poziomu 19,6 tys. osób. Zmniejszyła się także liczba kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia (spadek o 7,4%) do poziomu 5,5 tys. osób.

TABL. 2. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI
Stan w dniu 31XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	ogółem	w tym kobiety		ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
	2012			2013		
OGÓŁEM.....	19648	5939	30,2	19581	5501	28,1
sektor publiczny.....	3539	1215	34,3	3630	1496	41,2
sektor prywatny	16109	4724	29,3	15951	4005	25,1

Największy odsetek osób pracujących w warunkach zagrożenia odnotowano w przetwórstwie przemysłowym 60,8%, tj. o 2,0 p. proc. mniej niż w 2012 r. W sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna zatrudnionych było 9,1% ogółu (wzrost o 1,8 p. proc.), w transporcie i gospodarce magazynowej 5,4% (spadek o 0,3 p. proc.), w handlu, naprawach pojazdów samochodowych 6,1% (wzrost o 0,6 p. proc.), a w budownictwie – 4,2% (spadek o 0,2 p. proc.). Najmniejszy odsetek zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w sekcjach: edukacja – 1,1% (wzrost o 1,0 p. proc.) oraz informacja i komunikacja 0,1% (na poziomie 2012 r.).

TABL. 3. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI I SEKCJI PKD
W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia		
	ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
OGÓŁEM.....	19581	5501	28,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	112	12	10,7
Przemysł.....	14230	3400	23,9
w tym przetwórstwo przemysłowe	11900	3364	28,3
Budownictwo	814	9	1,1

TABL. 3. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI I SEKCJI PKD W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia		
	ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1188	483	40,7
Transport i gospodarka magazynowa.....	1055	24	2,3
Informacja i komunikacja	23	6	26,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	47	13	27,7
Administrowanie i działalność wspierająca	104	34	32,7
Edukacja.....	224	15	6,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1784	1505	84,4
Pozostała działalność usługowa	-	-	-

Udział faktycznie zatrudnionych w warunkach zagrożenia w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w zakładach, w których w ciągu roku wystąpiły zagrożenia, zmniejszył się w ciągu roku o 0,8 p. proc. do poziomu 18,8%.

TABL. 4 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
OGÓŁEM				
OGÓŁEM.....2012	19648	9868	7205	2575
2013	19581	10377	6203	3001
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	112	53	16	43
Przemysł.....	14230	7956	4117	2157
w tym przetwórstwo przemysłowe	11900	7130	2714	2056
Budownictwo	814	362	281	171
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1188	558	185	445
Transport i gospodarka magazynowa.....	1055	214	705	136
Informacja i komunikacja	23	23	0	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	47	38	3	6
Administrowanie i działalność wspierająca	104	0	80	24
Edukacja.....	224	204	18	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1784	969	798	17
Pozostała działalność usługowa	-	-	-	-

TABL. 4 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻENIA (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
NA 1000 ZATRUDNIONYCH				
OGÓŁEM.....2012	65,1	32,7	23,9	8,5
2013	64,4	34,2	20,4	9,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	48,4	22,9	6,9	18,6
Przemysł.....	90,0	50,3	26,0	13,6
w tym przetwórstwo przemysłowe	89,0	53,3	20,3	15,4
Budownictwo	52,6	23,4	18,1	11,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	23,1	10,8	3,6	8,6
Transport i gospodarka magazynowa.....	56,2	11,4	37,6	7,2
Informacja i komunikacja	4,4	4,4	0,0	0,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,7	16,7	1,3	2,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	32,0	0,0	24,7	7,4
Edukacja.....	19,4	17,7	1,6	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	50,9	27,7	22,8	0,5
Pozostała działalność usługowa	-	-	-	-

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

W 2013 r. w województwie łódzkim na 1000 zatrudnionych objętych badaniem przypadały 64 osoby zatrudnione w warunkach zagrożenia, podczas gdy przed rokiem 65 osób.

Najwięcej zagrożeń związanych było ze środowiskiem pracy (53,0%), a w dalszej kolejności z uciążliwością pracy (31,7%) i czynnikami mechanicznymi, tj. pracą z niebezpiecznymi maszynami (15,3%).

Zagrożenia związane ze środowiskiem pracy (przekroczenie norm polskich, norm higienicznych) dotyczyły 10,4 tys. osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (wzrost o 5,2% w stosunku do 2012 r.). Zagrożenia związane z uciążliwością pracy, tj. czynniki szkodliwe występujące w procesie pracy, dotyczyły 6,2 tys. osób (spadek o 13,9%), a liczba osób zagrożonych czynnikami mechanicznymi wyniosła 3,0 tys. (wzrost o 16,5%).

W podziale na sekcje najwyższy odsetek osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia wszystkimi czynnikami odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (60,8%). W warunkach zagrożenia związanego ze środowiskiem pracy, w tej sekcji zatrudnionych było 68,7% osób (spadek o 4,3 p. proc.), z uciążliwością pracy – 43,8% (spadek o 2,8 p. proc.), a z czynnikami mechanicznymi – 68,5% (spadek o 0,9 p. proc.).

W województwie łódzkim wskaźnik osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w ciągu roku wzrósł dla zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy (w przeliczeniu na 1000 osób zatrudnionych) do poziomu 34,2 osób (w 2012 r. – 32,7 osób) oraz dla zagrożeń związanych z czynnikami mechanicznymi do 9,9 osób (w 2012 r. 8,5 osób). W 2013 r. odnotowano natomiast niższy niż rok

wcześniej poziom wskaźnika osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy (20,4 osób w 2013 r., 23,9 osób w 2012 r.).

Ze szczegółowej analizy zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia wynika, że zdecydowanie najczęstszym zagrożeniem spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy był hałas, na który w 2013 r. narażonych było 23,3 osób przypadających na 1000 zatrudnionych objętych badaniem (w 2012 r. – 23,2 osób), w tym w przemyśle 40,6 osób (w 2012 r. - 40,0 osób) – zatrudnieni liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. Kolejne, choć już nie tak znaczące zagrożenie, stanowiły pyły przemysłowe (zwlókniające, rakotwórcze i inne), na które narażonych było, podobnie jak rok wcześniej, 2,8 osób na 1000 zatrudnionych, w tym w przemyśle 4,9 osoby (w 2012 r. - 5,2 osób). Trzecim pod względem intensywności zagrożeniem były substancje chemiczne, które stanowiły zagrożenie dla 2,1 osób (na 1000 zatrudnionych). Odnotowano znaczny wzrost tego wskaźnika, gdyż w roku poprzednim osiągnął on poziom 1,4 osób. W przemyśle nastąpił natomiast spadek tego wskaźnika do poziomu 1,6 osób (w 2012 r. – 1,9 osób).

TABL. 5 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W przemyśle		
	2012	2013	2012	2012	2013	2012
	na 1000 zatrudnionych	2012 =100	na 1000 zatrudnionych	na 1000 zatrudnionych	2012 =100	na 1000 zatrudnionych
Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy	36,6	37,2	101,6	57,6	55	95,5
substancje chemiczne.....	1,4	2,1	150,0	1,9	1,6	84,2
pyły przemysłowe ^b	2,8	2,8	100,0	5,2	4,9	94,2
hałas	23,2	23,3	100,4	40,0	40,6	101,5
wibracja (drgania)	1,4	1,3	92,9	1,9	1,7	89,5
mikroklimat gorący	0,8	0,9	112,5	1,4	1,4	100,0
mikroklimat zimny	1,9	0,5	26,3	3,4	0,7	20,6
promieniowanie jonizujące.....	0,2	0,2	100,0	-	-	-
promieniowanie laserowe	0,3	0,3	100,0	0,1	0,1	100,0
promieniowanie nadfioletowe.....	0,1	0,1	100,0	0,1	0,2	200,0
promieniowanie podczerwone.....	0,1	0,1	100,0	-	-	-
pole elektromagnetyczne	0,5	0,5	100,0	0,2	0,2	100,0
Zagrożenia związane z uciążliwością pracy.....	26,9	26,4	98,1	35,6	36,8	103,4
nadmierne obciążenia fizyczne	13,1	12,7	96,9	17,9	19,3	107,8
niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy	7,5	6,6	88,0	9,3	7,7	82,8
inne czynniki	6,3	7,1	112,7	8,4	9,8	116,7
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi	9,1	10,6	116,5	12,7	14,9	117,3

a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. b Zwlókniające, rakotwórcze i inne.

Wśród zagrożeń związanych z uciążliwością pracy dominują nadmierne obciążenia fizyczne. W 2013 r. liczba osób zagrożonych tym czynnikiem, przypadająca na 1000 zatrudnionych, wyniosła 12,7 osób, w tym w przemyśle 19,3 osób (w 2012 r. odpowiednio 13,1 i 17,9 osób na 1000 zatrudnionych).

Równie często występowały zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi: w 2013 r. narażonych na nie było 10,6 osób na każde 1000 zatrudnionych (w roku 2012 – 9,1 osób), w tym w przemyśle 14,9 osób (w roku 2012 – 12,7 osób).

W 2013 r. w grupie czynników związanych ze środowiskiem pracy zlikwidowano lub ograniczono 7,0 tys. osobozagrożeń (w 2012 r. – 6,4 tys. osobozagrożeń). Wskaźnik likwidacji tego typu zagrożeń był w 2013 r. wyższy niż w 2012 r. i wyniósł 23,2 wobec 21,0 zlikwidowanych osobozagrożeń na 1000 zatrudnionych. Wskaźnik osobozagrożeń występujących wśród zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy, według stanu na koniec 2013 r., w porównaniu z końcem 2012 r., wzrósł do poziomu 37,2 osobozagrożeń. W 2013 r. dokonano likwidacji lub ograniczenia 1,7 tys. osobozagrożeń związanych z uciążliwym charakterem pracy (w 2012 r. – 2,3 tys.), skutkiem czego wskaźnik likwidacji tego typu zagrożeń w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych zmniejszył się, w stosunku do roku poprzedniego, z 7,6 do 5,7 osobozagrożeń. Według stanu na dzień 31 grudnia liczba osobozagrożeń przypadających na 1000 zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy zmniejszyła się z 26,9 w 2012 r. do 26,4 w 2013 r. (tj. z 8,1 tys. do 8,0 tys.).

Stopień likwidacji osobozagrożeń w zakresie zagrożeń czynnikami mechanicznymi, związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych w roku 2013 wynosił 2,6 (w 2012 r. – 3,1), natomiast liczba tego rodzaju osobozagrożeń według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 10,6 na 1000 zatrudnionych (przed rokiem 9,1).

TABL. 6 LIKWIDACJA LUB OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	w stosunku do których w ciągu roku zagrożenia				stan w dniu 31 grudnia	
	zlikwidowano lub ograniczono			ujawniono ¹		
	razem	do poziomu zgodnego z normą	ograniczono			
a – 2013 r. Na 1000 zatrudnionych w danej zbiorowości: b – 2012 r. c – 2013 r.	osobozagrożenia					
Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy	a	7044	3594	3450	2595	11317
	b	21,0	11,2	9,9	7,8	36,6
	c	23,2	11,8	11,4	8,5	37,2
substancje chemiczne ²		403	342	61	406	627
pyły przemysłowe ³		467	343	124	311	842
hałas		4063	1598	2465	1409	7073
wibracja (drgania)		395	238	157	98	387
mikroklimat gorący		195	171	24	27	264
mikroklimat zimny		537	532	5	30	142
promieniowanie jonizujące		42	6	36	2	60
promieniowanie laserowe		15	3	12	3	99
promieniowanie nadfioletowe		8	4	4	3	41
promieniowanie podczerwone		25	16	9	3	43
pole elektromagnetyczne		104	61	43	4	142
inne czynniki		790	280	510	299	1597

¹ Łącznie z zagrożeniami nowopowstałymi. ² Łącznie z substancjami rakotwórczymi i mutagennymi. ³ Zwiókniające, rakotwórcze i inne.

TABL. 6 LIKWIDACJA LUB OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	w stosunku do których w ciągu roku zagrożenia				stan w dniu 31 grudnia	
	zlikwidowano lub ograniczono			ujawniono ¹		
	razem	do poziomu zgodnego z normą	ograni- czono			
osobozagrożenia						
Zagrożenia związane z uciążliwością pracy środowiskiem pracy	a	1740	1087	653	894	8028
	b	7,6	5,5	2,1	8,7	26,9
	c	5,7	3,6	2,1	2,9	26,4
nadmierne obciążenia fizyczne.....		660	280	380	419	3870
niedostateczne oświetlenie						
stanowiska pracy		688	644	44	215	2014
inne czynniki		392	163	229	260	2144
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.....	a	787	433	354	584	3209
	b	3,1	2,1	1,0	1,5	9,1
	c	2,6	1,4	1,2	1,9	10,6

¹ Łącznie z zagrożeniami nowopowstałymi.

Innym profilaktycznym przeciwdziałaniem zagrożeniom w miejscu pracy jest ocena ryzyka zawodowego, czyli kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia się stanu zdrowia pracownika w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa. W 2013 r., w województwie łódzkim, przeprowadzono ocenę ryzyka zawodowego dla 102,8 tys. osób (w 2012 r. dla 111,7 tys. osób), z czego wyeliminowano bądź ograniczono ryzyko zawodowe występujące w przypadku 38,8 tys. osób (rok wcześniej 36,6 tys. osób). W 2013 r. najwięcej, tj. 23,0 tys. osób objęto działaniami w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń dotyczących ochrony indywidualnej pracownika (w 2012 r. 22,4 tys. osób). W stosunku do 15,7 tys. osób (w 2012 r. – 14,6 tys. osób) zastosowano środki, w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń organizacyjnych. Natomiast środki w zakresie eliminowania i ograniczania ryzyka zawodowego związanego z zagrożeniami technicznymi w 2013 r. zastosowano wobec 11,1 tys. osób (11,5 tys. osób w roku poprzednim).

TABL. 7 ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO WEDŁUG SEKCJI PKD W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Prze- pro- wadzenie oceny ryzyka zawodo- wego	Wyeli- mi- nowanie lub ogra- niczenie ryzyka zawodo- wego	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego		
			technicz- nie	organiza- cyjne	ochrony indywi- dualnej
			w osobach		
OGÓŁEM.....	102790	38765	11124	15704	22998
sektor publiczny.....	15977	6592	951	1857	4225
sektor prywatny	86813	32173	10173	13847	18773

TABL. 7 ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO WEDŁUG SEKCJI PKD W 2013 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Prze- prowadzenie oceny ryzyka zawodo- wego	Wyelimi- nowanie lub ogra- niczenie ryzyka zawodo- wego	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego		
			technicz- nie	organiza- cyjne	ochrony indywi- dualnej
			w osobach		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	542	322	32	81	271
Przemysł.....	53966	23842	6946	9433	13881
w tym przetwórstwo przemysłowe	46024	21044	6578	8253	12450
Budownictwo	5876	2732	1096	1137	1635
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	23078	4104	1396	2271	2655
Transport i gospodarka magazynowa.....	6521	2778	1008	1035	2042
Informacja i komunikacja	990	123	34	59	52
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	565	62	3	31	28
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	396	713	57	536	213
Edukacja.....	560	63	-	49	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10275	4016	552	1062	2217
Pozostała działalność usługowa.....	21	10	-	10	-

Wśród osób korzystających ze świadczeń przysługujących osobom pracującym w warunkach szkodliwych, najbardziej rozpowszechnionym rodzajem świadczeń dodatkowych w końcu 2013 r. były napoje, które stanowiły 46,5% wszystkich świadczeń (44,3% w 2012 r.). Posiłki profilaktyczne oraz dodatki pieniężne stanowiły odpowiednio 22,0% oraz 20,6% świadczeń, (wobec 23,0% i 22,6% przed rokiem). W 2013 r. w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba osób korzystających ze świadczeń w formie dodatków pieniężnych (o 14,2%), posiłków profilaktycznych (o 9,9%) oraz napojów (o 1,2%). W analizowanym okresie odnotowano większą liczbę osób korzystających ze skróconego czasu pracy (wzrost o 33,8%), a liczba uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wzrosła o 5,0%.

TABL. 8 ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	2012			2013		
	osoby korzystające					
Posiłki profilaktyczne	22650	6101	16549	20417	5203	15214
Napoje	43673	12373	31300	43159	12719	30440
Inne środki odżywcze	3816	670	3146	3269	687	2582
Dodatki pieniężne	22218	6632	15586	19064	5187	13877
Skrócony czas pracy	1528	1218	310	2044	1635	409
Dodatkowe urlopy.....	2860	2584	276	2924	2548	376

TABL. 8 ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	2012			2013		
	osoby korzystające					
Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze	1768	607	1161	1857	962	895

W województwie łódzkim ogólna kwota świadczeń wypłaconych na skutek wypadków przy pracy i chorób zawodowych w 2013 r. wzrosła o 1610,0 tys., tj. o 76,8%, do 3706,8 tys. zł. Udział wartości odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w ogólnej wartości świadczeń zmniejszył się z 94,7% do 93,5%, a w wartościach bezwzględnych wspomniane wydatki były mniejsze o 239,3 tys. zł.

W 2013 r., jak przed rokiem, największa część kwoty świadczeń ogółem z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przypadła na osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach przemysłowych, gdzie wypłacono kwotę 2003,2 tys. zł. Udział świadczeń wypłaconych pracownikom przemysłu wyniósł 54,0% z czego 41,7% przypadło w udziale zatrudnionym w przetwórstwie przemysłowym. Zatrudnionym w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej przyznano 12,6% świadczeń, a w transporcie i gospodarce magazynowej – 9,2%. Do zatrudnionych w handlu, naprawach pojazdów samochodowych trafiło 8,6% świadczeń, natomiast do budownictwa 8,4%.

W 2013 r. średni koszt świadczenia na osobę z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (3575 zł) był niższy niż w roku poprzednim (3672 zł w 2012 r).

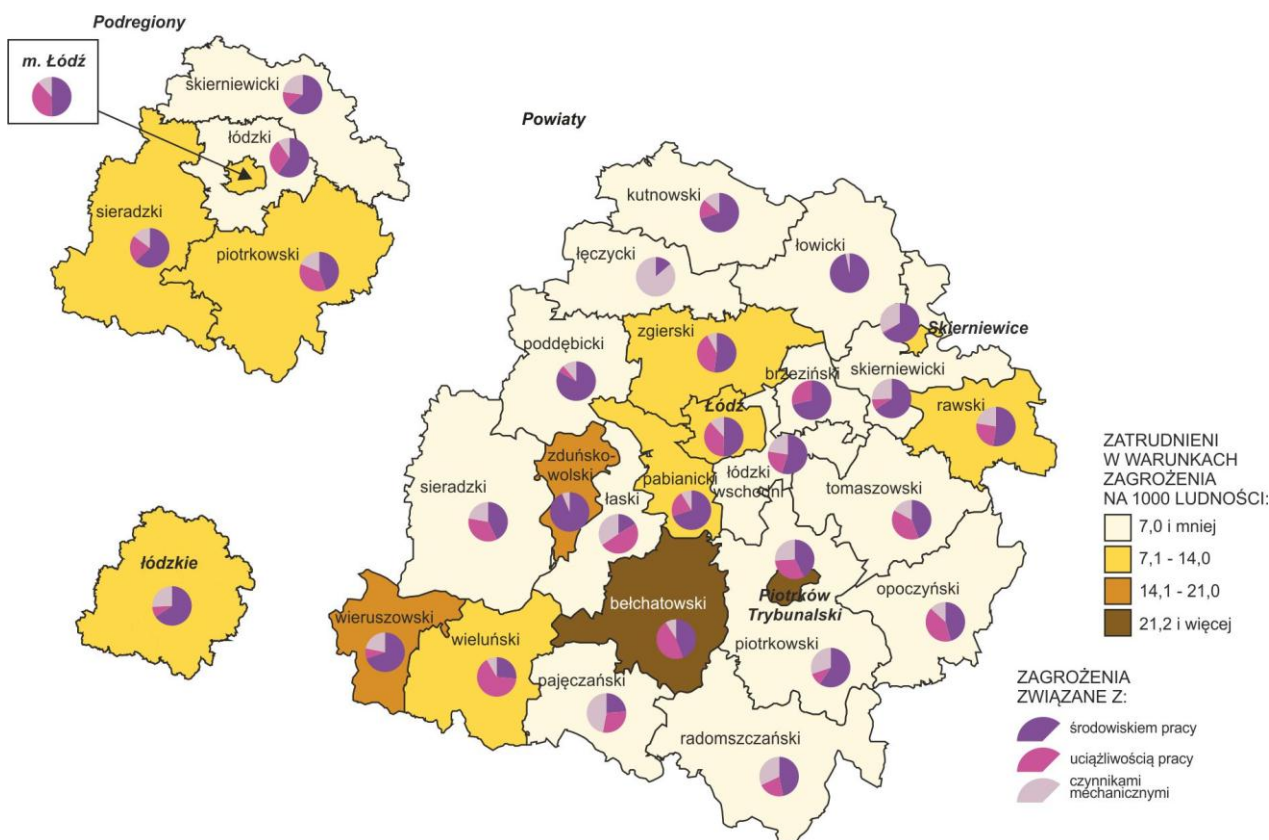
TABL. 9 KOSZTY ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych			
	w tys. złotych		średni koszt świadczenia w złotych na osobę	
	razem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	razem	w tym z tytułu wypadków przy pracy
OGÓŁEM.....	2096,8	1984,8	3672	3642
	2012			
	3706,8	3467,5	3575	3517
2013				
sektor publiczny.....	1007,2	922,1	3177	3043
sektor prywatny	2699,6	2545,4	3749	3727
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	66,1	59,1	5508	5373
Przemysł.....	2003,2	1846,2	3616	3578
w tym przetwórstwo przemysłowe	1544,9	1432,9	3252	3213
Budownictwo	311,4	306,6	4208	4258
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	317,6	317,6	3308	3308
Transport i gospodarka magazynowa.....	341,5	334,3	3753	3714
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13,2	13,2	2200	2200
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	98,8	98,8	8233	8233
Edukacja.....	83,8	70,1	3104	2804
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	468,8	419,2	2894	2705

W 2013 r. powiatem o najniższym udziale zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie łódzkim był powiat brzeziński, w którym zatrudnieni w warunkach zagrożenia stanowili jedynie 0,1% ogółu zatrudnionych w niekorzystnych warunkach pracy. Niski odsetek takich osób odnotowano także w powiatach: skierniewickim (0,2%), łączyckim (0,4%), pajęczańskim (0,6%), łaskim (0,7%) oraz łowickim (0,8%).

Powiatem o największym udziale osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia było miasto Łódź, gdzie w 2013 r. osoby te stanowiły 27,7% ogólnej liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie. W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, liczba osób zatrudnionych w niekorzystnych warunkach pracy w Łodzi wzrosła o 3,1%. Spadek liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w blisko połowie powiatów województwa łódzkiego – największy – o 81,1% w powiecie łączyckim, zgierskim (o 36,0%), poddębickim (o 28,7%), kutnowskim (o 22,3%) oraz brzezińskim (o 20,0%). Bardzo duży – 2,5-krotny wzrost nastąpił w powiecie rawskim. W powiecie zduńskowolskim odnotowano wzrost o 49,9%, w powiecie łowickim – o 47,6%, łaskim – o 40,4%, a w piotrkowskim liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia wzrosła o 30,3%.

ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2013 R.

WYPADKI PRZY PRACY

Statystykę wypadków przy pracy prowadzi się w oparciu o informacje i dane o tych wypadkach w całej gospodarce narodowej (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi), uzyskiwane ze statystycznej karty wypadku przy pracy. Dane o wypadkach przy pracy charakteryzują osoby, które uległy wypadkom indywidualnym i zbiorowym.

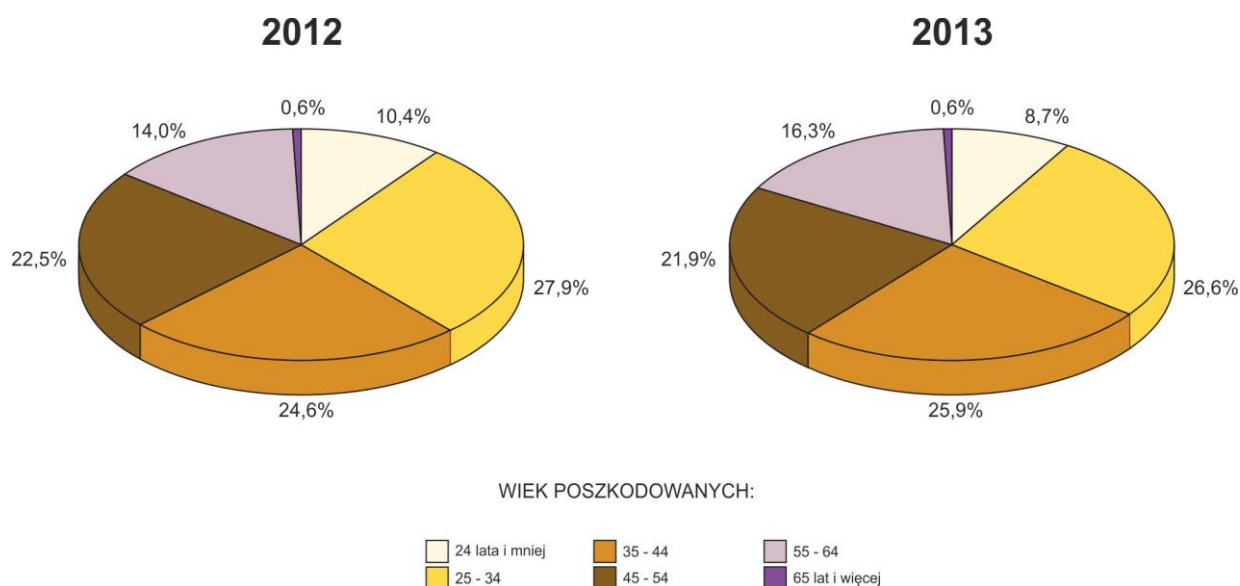
Badaniem statystycznym objęte są wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego czy na karcie wykazana została niezdolność do pracy, czy nie (z powodu np. hospitalizacji poszkodowanego, czy odmowy przyjęcia zwolnienia lekarskiego).

Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy w 2013 r., w województwie łódzkim, wyniosła 5,3 tys. osób i była niższa niż przed rokiem o 4,5%.

W 2013 r. największą liczbę osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy – 1414 osób – odnotowano w grupie wieku 25-34 lata, a w dalszej kolejności w grupach: 35-44 lata – 1375 osób oraz 45-54 lata – 1165 osób. Przed rokiem liczba osób poszkodowanych w omawianych grupach wyniosła odpowiednio 1553, 1368 oraz 1253. Nieco mniej liczną grupę w 2013 r. stanowili poszkodowani w wieku 55-64 lata – 865 osób oraz poszkodowani w wieku 18-24 lata – 465 osób. W 2012 r. liczba poszkodowanych w wymienionych grupach wieku wynosiła odpowiednio 777 i 573 osób.

Podsumowując, poszkodowanymi w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy częściej zostawały osoby młodsze, do 45 roku życia. Stanowiły one 61,2% ogółu poszkodowanych (62,9% w 2012 r.). W porównaniu z rokiem 2012 wzrost liczby poszkodowanych odnotowano w grupie 55-64 lata (o 11,3%) oraz 35-44 lata (o 0,5%). Największy spadek liczby poszkodowanych odnotowano w grupie 18-24 lata o 18,8%.

POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG WIEKU

Struktura liczby wypadków i liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w województwie łódzkim, w porównaniu z rokiem poprzednim, jest zbliżona. Dane o poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w województwie łódzkim wskazują, że rodzajem działalności o najwyższym udziale poszkodowanych w wypadkach przy pracy w 2013 r. (podobnie jak rok wcześniej) było przetwórstwo przemysłowe – 32,2% wszystkich poszkodowanych (przed rokiem 31,9%). W dalszej kolejności wymienić należy sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 13,7% (wobec 12,3 % w 2011 r.) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 11,9% (wobec 11,7% w 2011 r.). Z kolei najmniejszy odsetek poszkodowanych w wypadkach związanych z pracą odnotowano w sekcji pozostała działalność usługowa (0,5%) oraz w informacji i komunikacji (0,6%). Przed rokiem odsetek ten wyniósł w obu tych sekcjach po 0,3%.

Porównując liczbę poszkodowanych w wypadkach w 2013 r. w poszczególnych sekcjach z rokiem 2012, największe względne wzrosty odnotowano w informacji i komunikacji (2-krotny wzrost), w pozostałej działalności usługowej – o 41,2%, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – o 27,1% oraz w działalności finansowej i ubezpieczeniowej – o 12,5%. Spadek liczby poszkodowanych odnotowano między innymi w budownictwie – o 27,5%, działalności związanej z kulturą rozrywką i rekreacją – o 21,3% oraz administrowaniu i działalności wspierającej – o 20,3%.

TABL.10. WYPADKI PRZY PRACY I TRAKTOWANE NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY (W TYM ZBIOROWE) ORAZ LICZBA POSZKODOWANYCH W WYPADKACH WEDŁUG SEKCJI PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wypadków				Poszkodowani w wypadkach			
	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych
	2012		2013		2012		2013	
OGÓŁEM.....	5531	26	5283	25	5564	59	5318	60
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	40	-	38	-	40	-	38	-
Przemysł.....	2008	4	1897	8	2012	8	1910	21
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	1765	4	1700	6	1769	8	1710	16
Budownictwo	354	4	253	4	360	10	261	12
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	681	3	725	-	684	6	725	-
Transport i gospodarka magazynowa	470	-	488	1	470	-	489	2
Zakwaterowanie i gastronomia.....	79	-	72	-	79	-	72	-
Informacja i komunikacja	15	-	30	-	15	-	30	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	48	-	54	3	48	-	54	3
Obsługa rynku nieruchomości	58	1	50	-	59	2	50	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	59	-	69	2	59	-	75	8
Administrowanie i działalność wspierająca	420	4	337	1	424	8	338	2
Administracja publiczna i obrona narodowa obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	316	6	290	3	326	16	293	6

TABL.10. WYPADKI PRZY PRACY I TRAKTOWANE NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY (W TYM ZBIOROWE) ORAZ LICZBA POSZKODOWANYCH W WYPADKACH WEDŁUG SEKCJI PKD (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wypadków				Poszkodowani w wypadkach			
	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych
	2012		2013		2012		2013	
Edukacja.....	274	2	292	-	276	4	292	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	645	2	627	3	648	5	630	6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	47	-	37	-	47	-	37	-
Pozostała działalność usługowa	17	-	24	-	17	-	24	-

Statystyka wypadków przy pracy pozwala na wskazanie grup zawodów, w których pracujący są najczęściej narażeni na wypadek przy pracy. Najbardziej zagrożonymi wypadkami przy pracy byli: operatorzy maszyn oraz robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – poszkodowani z tych grup stanowili odpowiednio 8,9% i 8,3% ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, a także kierowcy i operatorzy pojazdów – 7,9%, robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 7,0% oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych, których udział wśród poszkodowanych wyniósł 6,5%. Najmniej zagrożeni wypadkiem przy pracy w województwie łódzkim byli: leśnicy i rybacy, technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz technicy informatycy. Poszkodowani z każdej z wymienionych grup zawodów stanowili zaledwie ułamek procenta poszkodowanych – po 0,1%.

TABL.11. WYDARZENIA POWODUJĄCE WYPADKI PRZY PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012			2013		
	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM.....	5564	1770	3794	5318	1691	3627
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	174	41	133	177	34	143
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie.....	5	2	3	4	2	2
Zderzenie z /uderzenie w nieruchomy przedmiot	1336	497	839	1390	539	851
Uderzenie przez obiekt w ruchu	1122	248	874	1051	210	841
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	1105	263	842	1018	249	769
Uwięzienie, zmiżdżenie	367	53	314	319	31	288
Obciążenie fizyczne, psychiczne	628	254	374	586	218	368
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	142	101	41	133	104	29
Inne wydarzenia	660	301	359	618	292	326
Brak informacji.....	25	10	15	22	12	10

Istotna z punktu widzenia ochrony pracowników i ograniczania przyszłej liczby wypadków przy pracy jest informacja o najczęstszych wydarzeniach powodujących wypadki. Najczęstszymi przyczynami wypadków w 2013 r. były: „zderzenie z (uderzenie w) nieruchomym przedmiotem” – 26,1%, „uderzenie przez obiekt w ruchu” – 19,8% oraz „kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym” – 19,1%. Wymienione trzy grupy wydarzeń były łącznie przyczyną 66,0% ogólnej liczby wypadków, podczas gdy w 2012 r. stanowiły przyczynę 64,0% wszystkich wypadków przy pracy (odpowiednio 24,0%, 20,2% i 19,9%).

Pracownicy najczęściej doznawali „ran i powierzchownych urazów”. W 2013 r. było to 41,5% przypadków, przed rokiem 41,3%. W drugiej grupie powszechnie występujących urazów znalazły się „przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania” – 21,9% przypadków (21,4% przed rokiem), natomiast trzecią grupę najczęstszych uszkodzeń ciała stanowiły „złamania kości” występujące wśród 17,3% poszkodowanych (wobec 18,4% przed rokiem).

Na podstawie danych z karty wypadków przy pracy można również wskazać części ciała, które najczęściej ulegają uszkodzeniu w wyniku wypadku, czyli umiejscowienie urazu. W pierwszej kolejności są to urazy kończyn górnych – ręka, nadgarstek, przedramię, łokieć, ramię, okolica pachowa i naramienna. W 2013 r. uszkodzenia tego rodzaju wystąpiły u 42,6% poszkodowanych w wypadkach przy pracy, podczas gdy w 2012 r. odsetek poszkodowanych z urazami kończyn górnych wyniósł 42,3%. W drugiej kolejności pod względem częstości umiejscowienia urazu znalazły się osoby z ranami kończyn dolnych – miednica, udo, kolano, podudzie i stopa. Ich urazy odnotowano w 2013 r. wśród 33,9% poszkodowanych, a rok wcześniej u 32,9%. Trzecia znacząca grupa urazów dotyczyła głowy poszkodowanych, w 2013 r. odsetek osób z tym urazem wyniósł 10,3% (10,8% rok wcześniej).

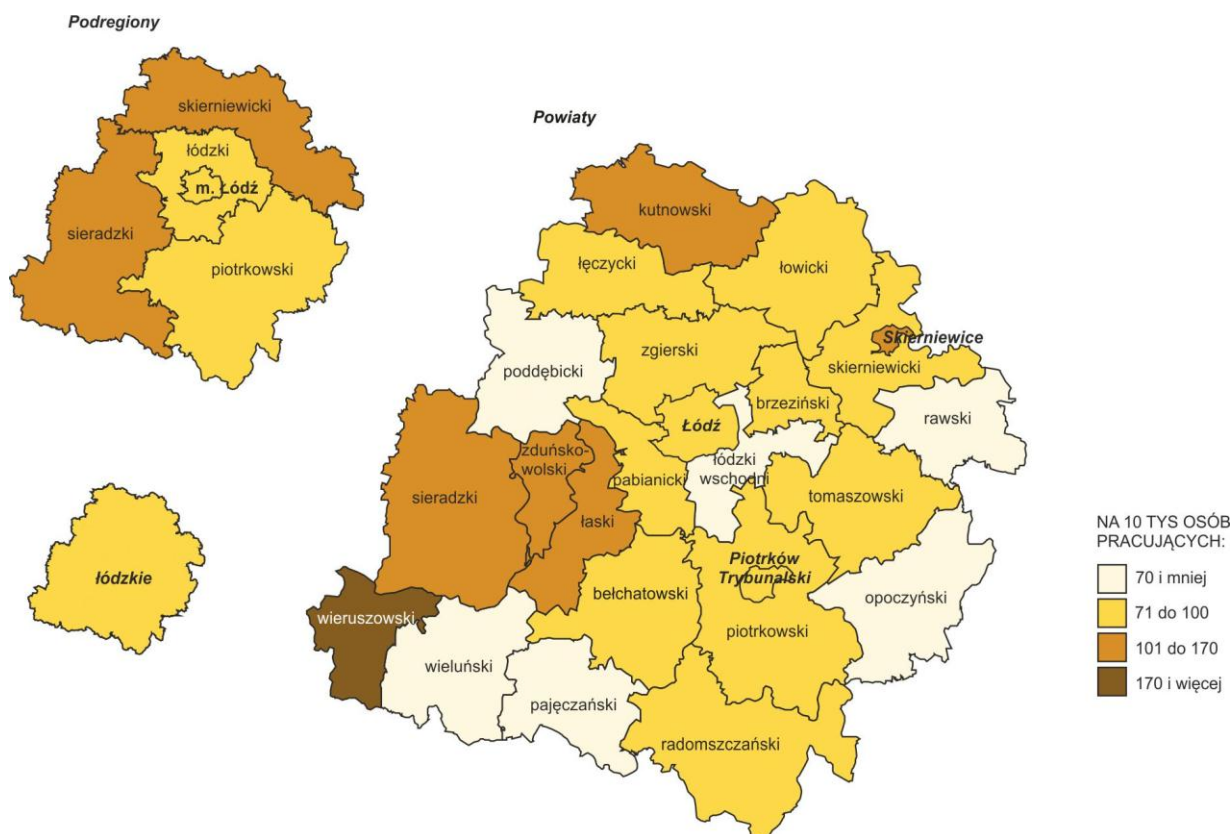
W 2013 r. najczęściej dochodziło do lżejszych uszkodzeń ciała – występowały one u 99,0% osób spośród ogółu poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Osoby, które doznały ciężkiego uszkodzenia ciała stanowiły 0,8% ogółu poszkodowanych w wypadkach, a zdarzeniu śmiertelnemu uległo 0,2%.

Średnia liczba dni niezdolności do pracy poszkodowanego w wyniku wypadku przy pracy wyniosła w 2013 r. 37 dni (przed rokiem 36 dni). Struktura liczby dni niezdolności do pracy pozostaje na zbliżonym poziomie sprzed roku.

Podsumowując analizę, można dodatkowo wskazać przyczyny wypadków przy pracy. Należy mieć jednak na uwadze, że może występować kilka przyczyn tego samego zdarzenia. Ponad połowa przyczyn wypadków przy pracy, tj. 5513 (5804 w 2012 r.) wynikała z nieprawidłowego zachowania się pracownika. Najbardziej występującymi czynnikami powodującymi wypadki przy pracy były: stan psychofizyczny pracownika, nie zapewniający bezpieczeństwa pracy - wskazane wśród przyczyn 172 razy w 2013 r. (186 w 2012 r.), nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika wskazano jako

przyczyna wypadku 174 razy (171 w 2012 r.) natomiast niewłaściwe wykonanie czynnika materialnego okazało się przyczyną wypadku wskazaną 50 razy (54 razy w 2013 r.).

POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY I TRAKTOWANI NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY W 2013 R.

W celu oceny przestrzennej skali zjawiska w powiatach województwa łódzkiego, obliczono wskaźnik liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy w przeliczeniu na 10 tys. osób pracujących (bez podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób). Jako podstawę odniesienia przyjęto średnią liczbę osób pracujących w danym roku w stosunku do roku poprzedniego (według stanu na dzień 31 XII). Powiatem o najmniejszej liczbie poszkodowanych w wypadkach w przeliczeniu na 10 tys. osób pracujących był w 2013 r. powiat pajęczański (40 osób). Relatywnie najczęściej dochodziło do wypadków przy pracy w 2013 r. w powiecie wieruszowskim (234 osób). Ogólny wskaźnik liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy – w województwie łódzkim, który w 2012 r. kształtował się na poziomie 100 osób, w 2013 r. zmniejszył się do 95 osób.